

EU-CHILDOCRACY — CERV-2023-CITIZENS-CIV

Αριθμός Έργου: 101147767

WP5- Εργαστήρια Συν-δημιουργίας για τη Δημοκρατία &
Σχεδιασμός Τοπικών Εκστρατειών Ευαισθητοποίησης στην
Ελλάδα

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δημόσιου Δικαίου

Απρίλιος 2025

Funded by
the European Union

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη Δράσης.....	3
Ημέρα 1 ^η - Ομιλίες από Ειδικούς.....	5
Παρενόχληση και Εκφοβισμός.....	5
Κάπνισμα	6
Διαδικτυακός εκφοβισμός – Cyberbullying	7
Ανάγκη για εκμάθηση πρώτων βοηθειών και χρήση ΚΑΡΠΑ.....	9
Σχολικός εκφοβισμός	9
Εισηγήσεις Εκπροσώπων Θεσμικών Φορέων.....	11
Ημέρα 2 ^η - Σχεδιασμός Υλοποίησης Εκστρατειών Ευαισθητοποίησης	15
1 ^η Ομάδα - Θέμα: Παρενόχληση, Μέσο καμπάνιας: Αφίσα (poster).....	16
2 ^η Ομάδα - Θέμα: Σημασία της Εκμάθησης Πρώτων Βοηθειών (CPR), Μέσο καμπάνιας: Ανάρτηση στα κοινωνικά δίκτυα	17
3 ^η Ομάδα - Θέμα: Κάπνισμα, Μέσο καμπάνιας: Δημόσια συζήτηση (debate)	18
4 ^η Ομάδα - Θέμα: Σχολική Βία/Εκφοβισμός, Μέσο καμπάνιας: Podcast.....	21
5 ^η Ομάδα - Θέμα: Κυβερνοεκφοβισμός (Cyberbullying), Μέσο καμπάνιας: Video	22

The EU-Childocracy Project is funded by the European Union. It is implemented jointly by the Bulgarian Center for Not-for-Profit Law, the European Public Law Organization, and PRISM Impresa Sociale. Views and opinions expressed are those of the participating organizations only and do not necessarily reflect those of the European Union or the granting authority EACEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

“Εργαστήρια Συν-δημιουργίας για τη Δημοκρατία & Σχεδιασμός Τοπικών Εκστρατειών Ευαισθητοποίησης στην Ελλάδα - Democracy Co-Creation Labs & development of local campaign action plans in Greece”

Περίληψη Δράσης

Τη Δευτέρα 7 και την Τρίτη 8 Απριλίου 2025, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου (EPLO) υλοποίησε, σε συνεργασία με τα Εκπαιδευτήρια Μαντουλίδη στη Θεσσαλονίκη, τις δράσεις του 5ου Πακέτου Εργασίας του ευρωπαϊκού έργου EU-Childocracy.

Τα Εκπαιδευτήρια Μαντουλίδη, το προσωπικό και οι μαθητές τους αποτέλεσαν πολύτιμους συνεργάτες του EPLO, συμβάλλοντας ουσιαστικά τόσο στην οργάνωση όσο και στην επιτυχία του διήμερου εκπαιδευτικού εργαστηρίου. Τη διοργάνωση και εποπτεία των δραστηριοτήτων ανέλαβαν η Διευθύντρια του Τμήματος Τεχνικής Συνεργασίας και υπεύθυνης Ευρωπαϊκών και Διεθνών Προγραμμάτων του EPLO, κα Λόλα Λυμπεροπούλου, και οι Υπεύθυνες Διαχείρισης Έργου κκ. Λέα Σταύρου και Έλενα Ψάλτη, οι οποίες συντόνισαν την υλοποίηση και υποστήριξαν ενεργά τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων.

Κατά την 1η ημέρα, μαθητές και προσκεκλημένοι ομιλητές συμμετείχαν σε έναν ανοιχτό διάλογο, όπου παρουσιάστηκαν και αναλύθηκαν κρίσιμα κοινωνικά ζητήματα και συγκεκριμένα : το κάπνισμα, ο σχολικός εκφοβισμός, η παρενόχληση, το cyberbullying και η αναγκαιότητα εκμάθησης πρώτων βοηθειών (ΚΑΡΠΑ). Τα θέματα αυτά είχαν ήδη αναδειχθεί από το εκπαιδευτικό εργαστήριο για τη διαπίστωση και συζήτηση των τοπικών αναγκών και προκλήσεων, που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2024 στο πλαίσιο των δράσεων για το 2ο Πακέτο Εργασίας.

Οι συνολικά 60 μαθητές (37 κορίτσια και 23 αγόρια) είχαν την ευκαιρία να ακούσουν ειδικούς από τομείς όπως η ψυχολογία, η ιατρική, η εγκληματολογία, η ψηφιακή ασφάλεια και η τοπική αυτοδιοίκηση, αποκομίζοντας πολύτιμες γνώσεις και έμπνευση για δράση.

Ειδικότερα, ο Δήμαρχος Πυλαίας-Χορτιάτη, κος Ιγνάτιος Καϊτεζίδης και ο Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης, κος Ευστράτιος Σιμόπουλος ο οποίος είναι και Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Έρευνας και Τεχνολογίας της Βουλής, ανέδειξαν το ρόλο των τοπικών και εθνικών αρχών στην προώθηση της κοινωνικής ευθύνης και της ένταξης, αποκαλύπτοντας στους μαθητές τα «μυστικά» της επιτυχίας από τις δικές τους εκλογικές εκστρατείες. Παρουσίασαν πραγματικά παραδείγματα για το πώς δημιουργούνται μηνύματα που κατανοούν οι πολίτες και

πώς αυτά συνδέονται με την κοινωνία, χρησιμοποιώντας στρατηγικές που εξακολουθούν να εφαρμόζουν για να επικοινωνούν αποτελεσματικά με το κοινό.

Οι ομιλητές συζήτησαν μεταξύ άλλων και το ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο και τις σχετικές πρωτοβουλίες της ΕΕ που αφορούν κάθε θέμα. Τόνισαν τη σημασία του συντονισμού μεταξύ των κυβερνήσεων, των σχολείων και της κοινωνίας των πολιτών και μοιράστηκαν πρακτικά παραδείγματα και βέλτιστες πρακτικές για το πώς αυτά τα προβλήματα αντιμετωπίζονται στην Ελλάδα και σε όλη την Ευρώπη.

Η πρώτη μέρα του εργαστηρίου ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση της **Καθηγήτριας Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, και Προέδρου της Επιτροπής για τη Νεανική Βία και Παραβατικότητα** (συμβουλευτικό όργανο του Έλληνα Πρωθυπουργού), **κα Βασιλική Αρτινοπούλου**. Η κα Αρτινοπούλου είναι επίσης και **Διευθύντρια του Ινστιτούτου του EPLO για το Έγκλημα και την Ποινική Δικαιοσύνη**.

Η 2^η μέρα επικεντρώθηκε στη **σχεδίαση τοπικών εκστρατειών ευαισθητοποίησης** από τους ίδιους τους μαθητές, με τη στήριξη έμπειρων μεντόρων. Κάθε ομάδα εργάστηκε πάνω στο σχεδιασμό μιας καμπάνιας προσαρμοσμένης στο μέσο διάδοσης που είχαν επιλέξει, για να περάσουν τα μηνύματά τους στους συνομηλικούς τους. Τα επιλεγέντα μέσα διάδοσης είναι τα εξής: **βίντεο, αφίσα, podcast, ανάρτηση στα social media και debate**.

Με οδηγό τις **θεμελιώδεις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, οι μαθητές συνδύασαν τη δημιουργικότητα με την κοινωνική ευαισθησία, αποδεικνύοντας έμπρακτα πως η δημοκρατική συμμετοχή ξεκινά από τη σχολική κοινότητα.

Κάθε ομάδα καθοδηγήθηκε από έναν **μέντορα** με εκτενή εμπειρία στον τομέα της καμπάνιας τους. Οι έμπειροι αυτοί επαγγελματίες, με υπόβαθρο στους τομείς της νομικής, του ψηφιακού μάρκετινγκ, της δημοσιογραφίας και των τεχνών, παρείχαν πολύτιμες γνώσεις και καθοδήγηση στους μαθητές. Ο ρόλος τους ήταν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη της κάθε καμπάνιας, προσφέροντας πρακτικές συμβουλές βασισμένες στην προσωπική και επαγγελματική τους εμπειρία.

Οι μέντορες εργάστηκαν στενά με τους μαθητές, βοηθώντας τους να αναπτύξουν τις ιδέες και τις στρατηγικές τους, εξασφαλίζοντας ότι κατανοούν πώς να επικοινωνούν αποτελεσματικά τα μηνύματά τους στους συνομηλικούς τους, βοηθώντας τους να εξερευνήσουν τεχνικές επικοινωνίας, να αναπτύξουν αποτελεσματικά μηνύματα και να δημιουργήσουν μια στρατηγική επικοινωνίας για να εξασφαλίσουν ότι η καμπάνια τους θα προσεγγίσει το κοινό που επιθυμούν.

Η ατμόσφαιρα ήταν εξαιρετικά συνεργατική και δημιουργική, με τους μαθητές να συμβάλουν ενεργά με ιδέες. Οι μαθητές δήλωσαν ότι η εργασία πάνω στις δικές τους καμπάνιες και οι συζητήσεις με ειδικούς βελτίωσαν την κατανόησή τους για τα ζητήματα που τους απασχολούν. Το

εργαστήριο ανέδειξε τη δύναμη της συμμετοχικής μάθησης και της συνεργασίας, ενώ άφησε στους μαθητές ένα σαφές μήνυμα: **η αλλαγή ξεκινά από εμάς τους ίδιους.**

Ημέρα 1^η - Ομιλίες από Ειδικούς

Παρενόχληση και Εκφοβισμός

Η πρώτη ημέρα του διήμερου εργαστηρίου ξεκίνησε με μια σειρά από ομιλίες ειδικών που αναφέρθηκαν σε κρίσιμα κοινωνικά ζητήματα, τα οποία οι ίδιοι οι μαθητές είχαν αναδείξει ως αυτά που τους απασχολούν περισσότερο, κατά το εκπαιδευτικό εργαστήριο που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2024, για την ανάλυση των τοπικών αναγκών και προκλήσεων.

Η κα **Όλγα Ζηκοπούλου, Ψυχολόγος**, άνοιξε τη συζήτηση μιλώντας για το ζήτημα της **παρενόχλησης και του εκφοβισμού**. Η κα Ζηκοπούλου παρουσίασε την «[EU Children's Participation Platform](#)», επισημαίνοντας τη σημασία της συμμετοχής των παιδιών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και το δικαίωμά τους να ακουστούν. Αναφέρθηκε στο άρθρο 2 της Συνθήκης της ΕΕ, το οποίο τονίζει τις θεμελιώδεις αξίες της Ένωσης, όπως την **ανθρώπινη αξιοπρέπεια**, την **ελευθερία**, την **ισότητα** και την **αλληλεγγύη**, που αποτελούν τη βάση για την καταπολέμηση των φαινομένων εκφοβισμού και παρενόχλησης.

Η κα Ζηκοπούλου αναλύοντας τον εκφοβισμό, εξήγησε τον ορισμό του και ποιες είναι οι συνέπειές του, τόσο σε προσωπικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Αναφέρθηκε σε στατιστικά δεδομένα από έρευνες στην Ευρώπη, οι οποίες καταγράφουν την επικρατούσα τάση του φαινομένου στα σχολεία και τους τρόπους αντιμετώπισής του.

Η ομιλήτρια παρουσίασε επίσης τα προγράμματα και τις δράσεις που αναπτύσσονται σε τοπικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για την πρόληψη του σχολικού εκφοβισμού. Ανέφερε την πλατφόρμα «[Live Without Bullying](#)», η οποία απευθύνεται σε γονείς και παιδιά και στοχεύει στην προσφορά υποστήριξης σε περιπτώσεις σχολικού εκφοβισμού. Εξήγησε πως αυτή η πλατφόρμα λειτουργεί ως εργαλείο για να βοηθήσει τα παιδιά και τις οικογένειές τους να αντιμετωπίσουν τέτοιες καταστάσεις.

Η κα Ζηκοπούλου επίσης αναφέρθηκε στην ελληνική πλατφόρμα «[Stop Bullying](#)», που αναπτύχθηκε από την ελληνική κυβέρνηση και παρέχει χρήσιμους πόρους και καθοδήγηση σε μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού στο σχολικό περιβάλλον.

Επιπλέον, τόνισε τη σημασία των διακρατικών συνεργασιών κατά του σχολικού εκφοβισμού, αναφερόμενη στο [Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατά του Σχολικού Εκφοβισμού](#) (EAN), το οποίο προάγει τη

συνεργασία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών μεταξύ χωρών της ΕΕ για την ενίσχυση των δράσεων κατά του εκφοβισμού.

Ένα από τα σημαντικότερα σημεία της ομιλίας της κας Ζηκοπούλου ήταν η **παρουσίαση του θεσμού της διαμεσολάβησης στο σχολείο**, ο οποίος εφαρμόζεται ήδη στα Εκπαιδευτήρια Μαντουλίδη. Η διαμεσολάβηση αποτελεί έναν από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους για την επίλυση συγκρούσεων στο σχολικό περιβάλλον, είτε μεταξύ μαθητών, είτε μεταξύ μαθητών και καθηγητών ή ακόμα και μεταξύ γονέων και καθηγητών.

Η διαδικασία της διαμεσολάβησης πραγματοποιείται από εκπαιδευμένους μαθητές-διαμεσολαβητές, οι οποίοι λειτουργούν ως ειρηνοποιοί για τους συμμαθητές τους, προάγοντας τον διάλογο και την κατανόηση. Στις περιπτώσεις που η ανάγκη είναι μεγαλύτερη, οι εκπαιδευμένοι καθηγητές μπορούν να αναλάβουν το ρόλο του διαμεσολαβητή. Η σχολική διαμεσολάβηση έχει καθιερωθεί δυνάμει της Κ.Υ.Α ¹ . υπ' αρ. 10645/ΓΔ4/2018 όπως τροποποιήθηκε με την Κ.Υ.Α. υπ' αρ. 139101/ΓΔ4/2018 και αφορά όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Πρέπει να επισημανθεί πως δεν είναι υποχρεωτική, αλλά προαιρετική. Εντούτοις, στο σχολείο εφαρμόζεται από το δημοτικό σχολεία μέχρι το γυμνάσιο και το λύκειο, με σκοπό την επίλυση διαφορών και την αποφυγή ακραίων συμπεριφορών, όπως ο εκφοβισμός.

Η κα Ζηκοπούλου ολοκλήρωσε την παρουσίασή της δίνοντας χρήσιμες κατευθύνσεις για το πώς μπορεί να αντιδράσει ένας μαθητής αν πέσει θύμα σχολικού εκφοβισμού ή αν γίνει μάρτυρας μιας τέτοιας κατάστασης, και ποια βήματα πρέπει να ακολουθήσει για να ζητήσει βοήθεια και να προστατευτεί.

Η κα Ζηκοπούλου, έδωσε και σημαντικές συμβουλές στους μαθητές για την ανάπτυξη των εκστρατειών ευαισθητοποίησής τους. Επισήμανε ότι πρέπει να διασφαλίσουν την **απλότητα** και την **καθαρότητα** των μηνυμάτων τους, να είναι ειλικρινείς και να ενθαρρύνουν τους συνομιλητές τους να συμμετέχουν ενεργά στην προσπάθεια για αλλαγή.

Κάπνισμα

Η **Δρ. Ιωάννα Φίλιππου, εξειδικευμένη Πνευμονολόγος**, μίλησε στους μαθητές για τις σοβαρές επιπτώσεις του καπνίσματος στην υγεία, τόσο από το συμβατικό τσιγάρο όσο και από τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού. Επεσήμανε ότι **το κάπνισμα είναι η κύρια αιτία για την εμφάνιση χρόνιων πνευμονοπαθειών, όπως η χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια**

¹ άρθρ. 31, παρ. 1 της Κ.Υ.Α. υπ' αρ. 10645/ΓΔ4/2018 (ΦΕΚ 120/Β/23-1-2018), όπως τροποποιήθηκε με την Κ.Υ.Α. υπ' αρ. 139101/ΓΔ4/2018 (ΦΕΚ 3674/Β/28-8-2018)

(ΧΑΠ), καθώς και για το 90% των θανάτων από καρκίνο του πνεύμονα και το 25% των θανάτων από καρδιαγγειακά νοσήματα. Επιπλέον, τόνισε πως το 40% των παιδιών και το 35% των γυναικών εκτίθενται στο παθητικό κάπνισμα, γεγονός που καθιστά την προστασία από το κάπνισμα έναν θεμελιώδη στόχο για την υγεία όλων.

Η κα Φίλιππου αναφέρθηκε στην ψυχολογική και σωματική εξάρτηση που προκαλεί το κάπνισμα, και στα ανησυχητικά ποσοστά νέων καπνιστών, επισημαίνοντας τις δυσκολίες της διακοπής της συνήθειας, καθώς και την αυξανόμενη χρήση ηλεκτρονικών τσιγάρων, η οποία συχνά συνδυάζεται με τη χρήση συμβατικού τσιγάρου.

Επιπλέον, παρουσίασε την **ευρωπαϊκή στρατηγική για την καταπολέμηση του καπνίσματος**, η οποία προβλέπει το δικαίωμα όλων να ζουν σε περιβάλλοντα χωρίς καπνό, με την εφαρμογή αυστηρών απαγορεύσεων σε εσωτερικούς δημόσιους χώρους, χώρους εργασίας και δημόσιες μεταφορές. Υπογράμμισε την ανάγκη για προστασία από την έκθεση στα δευτερογενή αερολύματα, τα οποία είναι τοξικά και ιδιαίτερα επικίνδυνα για τα παιδιά και τους εφήβους.

Η κα Φίλιππου τόνισε ότι το **δικαίωμα στην υγεία είναι αναφαίρετο και καθολικό** και η προστασία από το κάπνισμα είναι κρίσιμη για την ευημερία και την υγεία των νέων γενιών. Επιπλέον, αναφέρθηκε στην ανάγκη εφαρμογής προγραμμάτων πρόληψης και διακοπής του καπνίσματος, ιδιαίτερα για τους νέους και τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού.

Διαδικτυακός εκφοβισμός – Cyberbullying

Ο Δρ. Αθανάσιος Δημητριάδης, Πραγματογνώμονας και Εξεταστής Ψηφιακών Πειστηρίων, στην παρουσίασή του εξήγησε στους μαθητές τι είναι ο **διαδικτυακός εκφοβισμός (cyberbullying)**, πόσο συχνά τα ίδια τα παιδιά ή και οι ενήλικες δεν κατανοούν ότι κάτι που συμβαίνει στο διαδίκτυο μπορεί να θεωρηθεί εκφοβισμός και ότι έχουν το δικαίωμα να το καταγγείλουν και να προστατευτούν. Ανέλυσε τις διάφορες μορφές διαδικτυακού εκφοβισμού, όπως είναι οι προσβολές αξιοπρέπειας και προσωπικότητας, οι συστηματικές απειλές, ο εκφοβισμός μέσω εκβιασμών και οι ρατσιστικές συμπεριφορές και διακρίσεις

Σύμφωνα με την έρευνα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, το 2024, **1 στους 6 μαθητές έχει υποστεί cyberbullying**, ενώ η αύξηση αυτών των περιστατικών από το 2018 έως το 2022 **συνδέεται με την αυξανόμενη ψηφιακή παρουσία και τη χρήση των κοινωνικών μέσων**. Μάλιστα, η έρευνα του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου έδειξε ότι **1 στους 8 μαθητές που υφίσταται cyberbullying, μένει μόνος του και δεν έχει που να στραφεί**.

Ο ομιλητής τόνισε ότι πολλές φορές τα θύματα δεν γνωρίζουν πώς να αναφέρουν το περιστατικό και δεν ξέρουν καν ότι έχουν τη δυνατότητα να το κάνουν. Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντικό να μάθουμε όλοι, μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικοί, πώς γίνεται η αναφορά περιστατικών σε πλατφόρμες όπως το Instagram, TikTok, YouTube, Discord, κ.ά.

Επιπλέον, υπογράμμισε τον καθοριστικό **ρόλο του παρατηρητή** στον διαδικτυακό εκφοβισμό, τονίζοντας ότι είναι σημαντικό να προσφέρει υποστήριξη στο θύμα, και όχι να παραμείνει σιωπηλός σύμμαχος του εκφοβιστή, αποφεύγοντας να δράσει. Η ενεργή παρακολούθηση και η ηθική υποστήριξη των θυμάτων από τους παρατηρητές είναι ζωτικής σημασίας για την πρόληψη και την αποτελεσματική καταπολέμηση του προβλήματος.

Ο κος Δημητριάδης επεσήμανε ότι ο διαδικτυακός εκφοβισμός συνιστά έκνομη ενέργεια, με το νομικό πλαίσιο να καλύπτει πράξεις όπως η εξύβριση, η δυσφήμιση, οι διαδικτυακές απειλές, ο εκβιασμός και η ηλεκτρονική παρενόχληση, σύμφωνα με τα άρθρα του Ποινικού Κώδικα (361-362, 333, 385, 370). Αν ο εκφοβιστής είναι ανήλικος, οι γονείς του έχουν νομική ευθύνη και μπορούν να υποστούν ποινικές και αστικές συνέπειες, όπως υποχρέωση αποζημίωσης υπέρ του θύματος και ποινικές κυρώσεις.

Εκτενής αναφορά έγινε και για τις ευρωπαϊκές αξίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα που υπονομεύονται από τον διαδικτυακό εκφοβισμό. Οι αξίες αυτές περιλαμβάνουν την **ανθρώπινη αξιοπρέπεια**, τη **δημοκρατία**, την **ελευθερία έκφρασης** και τον **σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων**. Ο διαδικτυακός εκφοβισμός καταστρέφει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, προσβάλλοντας την προσωπικότητα και την αυτοεκτίμηση των θυμάτων. Οι μαθητές που πέφτουν θύματα εκφοβισμού, είτε στον φυσικό είτε στον διαδικτυακό χώρο, φοβούνται να εκφράσουν τη γνώμη τους, περιορίζοντας την ικανότητά τους να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία τους. Το cyberbullying υπονομεύει την ελευθερία της έκφρασης και της συμμετοχής στη δημοκρατική διαδικασία, ενώ ταυτόχρονα οι νέοι φοβούνται να είναι ο εαυτός τους στα κοινωνικά μέσα, καθώς ανησυχούν για επιθέσεις και προσβολές. Αυτό περιορίζει την ελευθερία έκφρασης και την προσωπική τους ανάπτυξη. Η διανομή προσωπικών δεδομένων ή φωτογραφιών χωρίς τη συναίνεση του θύματος παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς πλήττει την προσωπική ασφάλεια και ιδιωτικότητα.

Κλείνοντας, ο κος Δημητριάδης μοιράστηκε το παράδειγμα μιας πραγματικής υπόθεσης, όπου ένα ανήλικο άτομο υπήρξε θύμα cyberbullying και καθοδήγησε τους μαθητές για το τι πρέπει να κάνουν αν βρεθούν σε παρόμοια κατάσταση. Επισήμανε ότι «*Το διαδίκτυο έχει μνήμη (μονιμότητα διαδικτύου), αλλά εμείς έχουμε δύναμη!*» και τόνισε τη σημασία της άμεσης αναφοράς περιστατικών και της αναζήτησης υποστήριξης.

Ολοκλήρωσε την ομιλία του επισημαίνοντας την ανάγκη για ενίσχυση της ενημέρωσης και συνεργασίας μεταξύ μαθητών, γονέων και δασκάλων, προκειμένου να καταπολεμηθεί ο

διαδικτυακός εκφοβισμός και να διασφαλιστεί ότι κανένα παιδί δεν θα νιώθει αβοήθητο ή χωρίς στήριξη. Τέλος, προέτρεψε τους μαθητές που θα ασχοληθούν με το ζήτημα αυτό στην εκστρατεία τους να είναι ειλικρινείς και άμεσοι στον τρόπο που θέλουν να επικοινωνήσουν το μήνυμά τους.

Ανάγκη για εκμάθηση πρώτων βοηθειών και χρήση ΚΑΡΠΑ

Στη συνέχεια, τον λόγο πήρε η **κα Δέσποινα Λυγούρα, Νοσοκόμα και πιστοποιημένη εκπαιδευτρια πρώτων βοηθειών και εθελόντρια στο [KIDS SAVE LIVES](#)**, η οποία μίλησε για τη σημασία της εκμάθησης πρώτων βοηθειών και την ανάγκη για ευαισθητοποίηση και κατάρτιση στο ευρύ κοινό. Τόνισε την αξία της τεχνικής αναζωογόνησης, που μπορεί να σώσει ζωές σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, και ανέφερε τη σημασία της σωστής χρήσης του απινιδωτή.

Επεσήμανε τη σημασία της **ύπαρξης του Εθνικού Χάρτη Απινιδωτών**, που έχει αναπτυχθεί από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, και του [app iSAVElives](#), το οποίο βοηθά τους χρήστες να εντοπίζουν κοντινούς απινιδωτές και να συνεισφέρουν στη βελτίωση της ασφάλειας στην κοινότητά τους. Παράλληλα, **πραγματοποίησε επίδειξη παροχής πρώτων βοηθειών, δείχνοντας τις σωστές τεχνικές για την τεχνητή αναπνοή και τη χρήση του απινιδωτή με πρόπλασμα**, προσφέροντας στους μαθητές **πρακτική εκπαίδευση** που θα μπορούσε να αποδειχτεί σωτήρια σε πραγματικές καταστάσεις.

Η κα Λυγούρα κατά τη διάρκεια της ομιλίας της ανέδειξε τη **σημασία του εθελοντισμού** και πώς αυτός συμβάλλει στην ενίσχυση των ευρωπαϊκών αξιών, όπως η **αλληλεγγύη** και η **ανθρωπιά**. Τόνισε τη σημασία της συμμετοχής των πολιτών στις κοινές δράσεις για την **προστασία της ζωής** και την **προαγωγή της δημόσιας υγείας**. Στη συνέχεια, αναφέρθηκε στις πρωτοβουλίες και τα δίκτυα που συνδέουν πολίτες και οργανισμούς στην Ευρώπη, ενισχύοντας την ανάγκη για συνεργασία και την εκπαίδευση στο πεδίο των πρώτων βοηθειών.

Σχολικός εκφοβισμός

Ο κος **Ιωάννης Κοζιάκης, Ψυχολόγος** στον οργανισμό «**Το Χαμόγελο του Παιδιού**», ξεκίνησε την ομιλία του παρουσιάζοντας συνοπτικά το έργο και την ιστορία της οργάνωσης. Αναφέρθηκε στην ίδρυσή της το 1995, με αφορμή την επιθυμία ενός παιδιού, του μικρού Ανδρέα Γιαννόπουλου, και στην αποστολή της που παραμένει σταθερά η προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών στην Ελλάδα.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε ο κος Κοζιάκης στις πολυδιάστατες δράσεις του οργανισμού καθώς και στα 10 εξειδικευμένα Κέντρα Άμεσης Παρέμβασης και Υποστήριξης Παιδιού που λειτουργούν σε όλη την Ελλάδα, με στόχο την πρόληψη και την άμεση αντιμετώπιση περιστατικών βίας, κακοποίησης, εξαφάνισης ή άλλων απειλών κατά της ευημερίας των παιδιών.

Ξεχωριστή αναφορά έκανε στο **Κέντρο για τη Βία και τον Εκφοβισμό**, το οποίο έχει ως αποστολή την υποστήριξη παιδιών που βιώνουν φαινόμενα ενδοσχολικής βίας. Μέσα από στοχευμένες παρεμβάσεις, εξατομικευμένη ψυχολογική υποστήριξη και συμβουλευτική τόσο σε παιδιά όσο και σε γονείς και εκπαιδευτικούς, το Κέντρο αυτό λειτουργεί ως κρίσιμος πυλώνας πρόληψης και αντιμετώπισης του σχολικού εκφοβισμού, προσφέροντας ένα ασφαλές πλαίσιο για την ανάδειξη και διαχείριση των σχετικών φαινομένων.

Στη συνέχεια, επικεντρώθηκε στο θέμα του σχολικού εκφοβισμού και της ενδοσχολικής βίας, ένα φαινόμενο που παραμένει ανησυχητικά διαδεδομένο. Εξήγησε τι ακριβώς είναι ο εκφοβισμός και ανέλυσε τα **δύο βασικά είδη θυμάτων** που παρατηρούνται: τα **επιθετικά** και τα **παθητικά**. Τα επιθετικά θύματα είναι παιδιά που, παρά το ότι υφίστανται εκφοβισμό, συχνά αντιδρούν με επιθετικότητα, ενώ τα παθητικά θύματα τείνουν να αποδέχονται την επίθεση χωρίς αντίδραση, κουβαλώντας μέσα τους έντονο άγχος και φόβο.

Επιπλέον, υπογράμμισε πως τα παιδιά που παρατηρούν περιστατικά εκφοβισμού έχουν έναν πολύ σημαντικό ρόλο στην πρόληψη ή την ενίσχυση του προβλήματος. Ανέφερε ότι πολλά από αυτά φοβούνται να αναφέρουν τον εκφοβισμό επειδή ανησυχούν για τη δική τους θυματοποίηση ή κοινωνική απομόνωση.

Ο κος Κοζιάκης αναφέρθηκε στη **σημασία της συνεργασίας μεταξύ σχολείου, δασκάλων, γονέων και κοινωνίας**, ώστε το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού να περιοριστεί. Τόνισε πως πρέπει όλοι να ενημερωθούν και να ευαισθητοποιηθούν, και να αναγνωρίζουν τα σημάδια του εκφοβισμού για να το αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά.

Στη συνέχεια, ανέφερε τη δράση του Χαμόγελου του Παιδιού σε συνεργασία με άλλους φορείς και Υπουργεία, τονίζοντας τη σημασία δημιουργίας συνεργατικών πρωτοβουλιών και συνεργειών όπως είναι το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατά του Σχολικού Εκφοβισμού (EAN). Στην Ελλάδα, το Χαμόγελο του Παιδιού παίζει καθοριστικό ρόλο στην ενημέρωση και την καθοδήγηση των παιδιών, προσφέροντας και **συμβουλευτική υποστήριξη μέσω της τηλεφωνικής γραμμής 1056**.

Τα στατιστικά στοιχεία που παρουσίασε ο κος Κοζιάκης αναδεικνύουν τη σοβαρότητα του προβλήματος:

- 1 στα 3 παιδιά δηλώνει ότι έχει δεχτεί εκφοβισμό.
- 1 στα 3 παιδιά που ξοδεύει πολλές ώρες σε οθόνες, βιώνει σχολικό εκφοβισμό.

- 1 στα 4 παιδιά δεν αισθάνεται ότι το σχολείο τους διδάσκει να μην εκφοβίζουν τους συμμαθητές τους.

Ο κος Κοζιάκης υπογράμμισε τη σημασία της αναφοράς τέτοιων περιστατικών, καθώς η αδράνεια ενισχύει το πρόβλημα, ενώ το **φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού επηρεάζει τόσο την ψυχική υγεία των παιδιών όσο και την κοινωνική τους ενσωμάτωση**, ενώ τόνισε πόσο σημαντικό είναι να προστατεύονται οι ευρωπαϊκές αξίες, όπως είναι η **ανθρώπινη αξιοπρέπεια**, που καταπατάται όταν τα παιδιά εκφοβίζονται, η **ελευθερία έκφρασης**, που περιορίζεται όταν το παιδί φοβάται να μιλήσει ανοιχτά, και η **δημοκρατία**, η οποία απειλείται όταν τα παιδιά δεν έχουν το δικαίωμα να ζουν σε ένα περιβάλλον χωρίς βία. Ο εκφοβισμός καταστρέφει αυτές τις αξίες, επομένως είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε την αξία της ενότητας και της συλλογικής προσπάθειας για την προστασία αυτών των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Στο πλαίσιο της ομιλίας του και με στόχο να εμπνεύσει τους μαθητές για τις καμπάνιες ευαισθητοποίησης που ετοιμάζουν, ο κος Κοζιάκης αναφέρθηκε στην ταινία μικρού μήκους «Οι σκέψεις της Νεφέλης», που δημιούργησε «Το Χαμόγελο του Παιδιού» το 2023. Η ταινία δίνει φωνή στα συναισθήματα ενός παιδιού που βιώνει εκφοβισμό, αποτυπώνοντας τον εσωτερικό του κόσμο και την ψυχική πίεση της σιωπηλής κακοποίησης.

Εισηγήσεις Εκπροσώπων Θεσμικών Φορέων

Προχωρώντας στη συζήτηση, τον λόγο πήρε ο **Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης, κος Ευστράτιος Σιμόπουλος** ο οποίος είναι και **Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Έρευνας και Τεχνολογίας της Βουλής**. Ο κος Σιμόπουλος ξεκίνησε την ομιλία του τονίζοντας την εξέχουσα σημασία της **ενεργού συμμετοχής των νέων στα κοινά**, υπογραμμίζοντας πως αυτή αποτελεί θεμέλιο για μια κοινωνία συνεκτική, δημοκρατική και ανθεκτική απέναντι στις προκλήσεις. Ανέδειξε τον ρόλο της **κοινωνικής ευθύνης**, της **ένταξης** και της **τεχνολογικής καινοτομίας** ως βασικά εργαλεία για την ενίσχυση του κοινωνικού ιστού και την προώθηση των **ευρωπαϊκών αξιών**, όπως η **ισότητα**, η **ελευθερία έκφρασης** και ο **σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα**.

Στη συνέχεια, ο κ. Σιμόπουλος παρουσίασε στους μαθητές τον τρόπο λειτουργίας του Ελληνικού Κοινοβουλίου, εξηγώντας με απλό και κατανοητό τρόπο τη διαδικασία προετοιμασίας, κατάθεσης, δημόσιας διαβούλευσης και ψήφησης των νομοσχεδίων. Τόνισε τη **σημασία της διαφάνειας και της συμμετοχής των πολιτών στη νομοθέτηση**, ενισχύοντας τη δημοκρατική λειτουργία του κράτους.

Ειδική μνεία έκανε στον ρόλο των Ειδικών Επιτροπών της Βουλής, δίνοντας έμφαση στην Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Έρευνας και Τεχνολογίας, της οποίας είναι Πρόεδρος. Εξήγησε πως η Επιτροπή αυτή ασχολείται με κρίσιμα ζητήματα που αφορούν την επιστημονική πρόοδο, την καινοτομία, τη σύνδεση της έρευνας με την αγορά εργασίας, καθώς και τις τεχνολογικές εξελίξεις που επηρεάζουν την καθημερινή ζωή και τη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών. Υπογράμμισε, επίσης, πόσο σημαντικό είναι οι νέοι να **ενημερώνονται για τη λειτουργία των θεσμών** και να συμμετέχουν ενεργά, καθώς αυτό ενισχύει την **παιδεία** και προετοιμάζει πολίτες με **κριτική σκέψη** και **κοινωνική συνείδηση**.

Κλείνοντας την ομιλία του, ο κος Σιμόπουλος αναφέρθηκε στον σχεδιασμό των εκστρατειών που πρόκειται να υλοποιήσουν οι μαθητές στο πλαίσιο του προγράμματος EU-Childocracy. Τους ενθάρρυνε να προσεγγίσουν το κοινό τους με **ενσυναίσθηση και απλότητα**, επισημαίνοντας χαρακτηριστικά πως **δεν αντιλαμβάνονται όλοι με τον ίδιο τρόπο** και ότι **αυτό που για κάποιον είναι αυτονόητο, για άλλον μπορεί να είναι αόρατο**.

Τόνισε πως, μέσα από τη δική του εμπειρία στον δημόσιο βίο, έχει διαπιστώσει πως οι **καμπάνιες που πετυχαίνουν είναι αυτές που μιλούν απλά, ειλικρινά και άμεσα** στην καρδιά του πολίτη. Προέτρεψε τους μαθητές να **επενδύσουν στη δύναμη της απλής, ξεκάθαρης επικοινωνίας**, ώστε τα μηνύματά τους να φτάσουν στους συνομηλίκους τους και να γεννήσουν σκέψη, συζήτηση και αλλαγή.

Ο επόμενος ομιλητής ήταν ο **Δήμαρχος Πυλαίας-Χορτιάτη, κος Ιγνάτιος Καϊτεζίδης**, ο οποίος διαθέτει σχεδόν τρεις δεκαετίες ενεργής παρουσίας και εμπειρίας στην τοπική αυτοδιοίκηση. Στην ομιλία του προς τους μαθητές, ανέλυσε με απλό και κατανοητό τρόπο τη διάρθρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης, κάνοντας ιδιαίτερη αναφορά στον διαχωρισμό των δήμων, καθώς και στον τρόπο εκλογής του Δημάρχου και του Δημοτικού Συμβουλίου.

Ο κος Καϊτεζίδης παρουσίασε τον τρόπο λειτουργίας των τακτικών συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου, οι οποίες αφορούν ζητήματα ποικίλης φύσης και κλίμακας — από μικρής καθημερινής σημασίας θέματα μέχρι κρίσιμα και επείγοντα ζητήματα που επηρεάζουν την ποιότητα ζωής των δημοτών.

Έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στη μετατόπιση που έχει σημειωθεί τις τελευταίες δεκαετίες, με **τις δημοτικές αρχές να έρχονται όλο και πιο κοντά στον πολίτη**. Αυτή η προσέγγιση, όπως εξήγησε, είναι αποτέλεσμα τόσο της διάδοσης της τεχνολογίας και των μέσων επικοινωνίας, όσο και της αυξανόμενης ανάγκης των πολιτών για πληροφόρηση, συμμετοχή και διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων που επηρεάζουν την καθημερινότητά τους.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσίασε το παράδειγμα του προγράμματος «**Βοήθεια στο Σπίτι**», το οποίο απευθύνεται σε ηλικιωμένους και άτομα με κινητικές ή άλλες δυσκολίες, που δεν έχουν τη δυνατότητα να αυτοεξυπηρετηθούν ή δεν διαθέτουν οικογενειακή υποστήριξη. Το πρόγραμμα αυτό, όπως σημείωσε ο Δήμαρχος, ενισχύθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 και συνεχίζει μέχρι σήμερα να αποτελεί πυλώνα κοινωνικής πολιτικής, εξασφαλίζοντας αξιοπρέπεια και ποιότητα ζωής στους πιο ευάλωτους συμπολίτες μας.

Μέσα από αυτό το παράδειγμα, ο Δήμαρχος **ανέδειξε τον κομβικό ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών** — όπως η υγεία, η κοινωνική φροντίδα και η πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες.

Ο κος Καϊτεζίδης μίλησε, ακόμη, για τη **σημασία των συνεργειών ανάμεσα στους δήμους, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο**. Τόνισε πως τέτοιες συμπράξεις ενισχύουν την **ανταλλαγή καλών πρακτικών, προωθούν την καινοτομία και την βιώσιμη ανάπτυξη** και συμβάλλουν ουσιαστικά στη διαμόρφωση πιο λειτουργικών και ανθρώπινων πόλεων.

Κλείνοντας, ο Δήμαρχος απηύθυνε μια συμβουλή προς τους μαθητές αναφορικά με την ανάπτυξη των εκστρατειών ευαισθητοποίησής τους, τονίζοντας τη **σημασία της πειστικής παρουσίασης του μηνύματός τους**. Τους παρότρυνε να αξιοποιήσουν πλήρως τα ψηφιακά μέσα που έχουν στη διάθεσή τους, καθώς, όπως υπογράμμισε, ζούμε σε μια εποχή όπου η **τεχνολογία** αποτελεί το **σημαντικότερο εργαλείο** για τη **διάδοση ιδεών** και την **ενεργοποίηση της κοινωνίας**.

Η πρώτη μέρα του εργαστηρίου ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση της **Καθηγήτριας Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου και Προέδρου της Επιτροπής για τη Νεανική Βία και Παραβατικότητα, κας Βασιλικής Αρτινοπούλου**. Η κα Αρτινοπούλου είναι επίσης και **Διευθύντρια του Ινστιτούτου του EPLO για το Έγκλημα και την Ποινική Δικαιοσύνη**.

Στην εισαγωγική της τοποθέτηση, η κα Αρτινοπούλου προχώρησε σε μια σύντομη αλλά ουσιαστική ανασκόπηση των βασικών σημείων που είχαν αναδειχθεί από τους προηγούμενους ομιλητές. Στη συνέχεια, παρουσίασε το έργο της **Επιτροπής για τη Νεανική Βία και Παραβατικότητα**, στην οποία προεδρεύει, και η οποία λειτουργεί ως **συμβουλευτικό όργανο του Έλληνα Πρωθυπουργού**.

Η Καθηγήτρια εξήγησε στους μαθητές ότι η Επιτροπή ιδρύθηκε με απόφαση του Πρωθυπουργού, με σκοπό τη διαμόρφωση μιας **Εθνικής Στρατηγικής για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας και της Παραβατικότητας Ανηλίκων**. Το έργο της Επιτροπής υποστηρίζεται από τη συμμετοχή εξειδικευμένων επιστημόνων από διάφορους τομείς, ενώ διαθέτει **απεριόριστη πρόσβαση σε δεδομένα και πληροφορίες** από τα Υπουργεία, τις Δικαστικές Αρχές και την

Ελληνική Αστυνομία. Παράλληλα, ασκώντας συμβουλευτικό ρόλο, συμβάλλει στη διατύπωση εισηγήσεων και απόψεων επί νομοσχεδίων που εισάγονται προς διαβούλευση και ψήφιση.

Η κα Αρτινοπούλου δημιούργησε ένα διαδραστικό και ζωντανό κλίμα στην αίθουσα, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να συμμετάσχουν ενεργά. Χρησιμοποίησέωντας **διαδραστικές μεθόδους**: έθεσε υποθετικά σενάρια και τους κάλεσε να προβληματιστούν και να προτείνουν λύσεις. Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν θετικά, μετατρέποντας την παρουσίαση σε ένα «παιχνίδι σκέψης» και διάλογου.

Τέλος, τόνισε ιδιαίτως πως η **καταγγελία ενός περιστατικού βίας ή παρενόχλησης**, αν και σημαντική, **δεν αρκεί** από μόνη της. Το κράτος οφείλει να είναι **έτοιμο να ανταποκριθεί αποτελεσματικά**, μέσω ενός πλέγματος φορέων και εξειδικευμένων επαγγελματιών, ώστε να παρέχει **ολοκληρωμένη και δωρεάν υποστήριξη στα θύματα** – είτε αυτή αφορά ιατρική και ψυχολογική φροντίδα, είτε ασφαλή στέγαση, είτε νομική και κοινωνική υποστήριξη.

Η ομιλήτρια ανέφερε τη σημασία του να περιοριστεί η εξάπλωση του φαινομένου του εκφοβισμού και κακοποίησης εντός των σχολείων, καθώς, αν δεν αντιμετωπιστεί έγκαιρα, το φαινόμενο μπορεί να μεταφερθεί εκτός σχολικού περιβάλλοντος με σοβαρές συνέπειες, όπως συγκρούσεις στους δρόμους, πλατείες ή αλλού. Για την πρόληψη και τη διακοπή της εξάπλωσης αυτού του φαινομένου, η κα Αρτινοπούλου υπογράμμισε τον **κρίσιμο ρόλο του θεσμού της διαμεσολάβησης στο σχολικό περιβάλλον**, ο οποίος, πέρα από την επίλυση συγκρούσεων, συμβάλλει και στην **ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών (soft skills)**, όπως η ενεργητική ακρόαση, κ.ά.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην ανάγκη συνεχούς ενημέρωσης όλων των εμπλεκόμενων μερών—μαθητών, δασκάλων και γονέων—μέσω εκπαιδευτικών σεμιναρίων, τόσο εντός όσο και εκτός σχολικού πλαισίου. Επίσης, υπογραμμίστηκε η αξία των **πολιτικών πρόληψης**, όπως οι επισκέψεις των μαθητών σε φυλακές ή ιδρύματα απεξάρτησης, προκειμένου να κατανοήσουν τις μακροπρόθεσμες συνέπειες της βίας. Μάλιστα, κατά τη διάρκεια της ομιλίας της, αναφέρθηκε και στην ανησυχητική αύξηση του ποσοστού των παιδιών που όχι μόνο είναι **θύματα ενδοοικογενειακής βίας**, αλλά εξελίσσονται και ως **δράστες** αυτής. Τόνισε την ανάγκη να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε αυτό το φαινόμενο, καθώς τα παιδιά που βιώνουν βία στο σπίτι ενδέχεται να την αναπαράγουν σε άλλους τομείς της ζωής τους, όπως είναι το σχολείο ή οι κοινωνικές τους σχέσεις. Η **κυκλική φύση της βίας** και η επιρροή του οικογενειακού περιβάλλοντος καθιστούν επιτακτική την ανάγκη για παρέμβαση, ώστε να σπάσει αυτός ο κύκλος και να αποτραπεί η αναπαραγωγή της βίας. Παράλληλα, η **δημιουργία ενός υποστηρικτικού και ασφαλούς περιβάλλοντος** για τα παιδιά, τόσο στο σχολείο όσο και στην οικογένεια, είναι ζωτικής σημασίας για την πρόληψη της βίας.

Η κα Αρτινοπούλου αναφέρθηκε επίσης στη σοβαρότητα της **βίας κατά των ηλικιωμένων**, τονίζοντας ότι πρόκειται για ένα φαινόμενο που συχνά παραμένει αθέατο και υποτιμημένο, το οποίο μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, όπως ψυχολογική, σωματική ή οικονομική κακοποίηση, και συνήθως συμβαίνει στο οικογενειακό περιβάλλον, γεγονός που καθιστά τη διάγνωσή της δύσκολη, υπογραμμίζοντας την ανάγκη ευαισθητοποίησης της κοινωνίας και την ενίσχυση των μηχανισμών προστασίας για τους ηλικιωμένους.

Στη συνέχεια, μοιράστηκε με τους μαθητές **πολύτιμες οδηγίες για το πώς να δημιουργήσουν μια επιτυχημένη εκστρατεία ευαισθητοποίησης**. Τους προέτρεψε να αποφύγουν τη χρήση έντονων εικόνων που προκαλούν υπερβολική συναισθηματική φόρτιση, καθώς το συναίσθημα πρέπει να είναι ισχυρό αλλά με μέτρο, ώστε να κινητοποιήσει χωρίς να προκαλέσει συναισθηματικό χάος. Επιπλέον, επισήμανε ότι το μήνυμα της καμπάνιας δεν πρέπει να είναι υπερβολικά δραματοποιημένο ή να δημιουργεί ηθικό πανικό, γιατί κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε αποτυχία. Αντίθετα, το μήνυμα πρέπει να διατυπωθεί με **ψυχραιμία και ορθό λόγο**.

Τέλος, η κα Αρτινοπούλου παρότρυνε τους μαθητές να συμβουλευτούν το εγχειρίδιο του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις εκστρατείες ευαισθητοποίησης που θα ετοιμάσουν, καθώς και την καμπάνια του Ιδρύματος Ωνάση σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού για την πρώτη ψηφιακή πλατφόρμα για την καταπολέμηση του σχολικού εκφοβισμού (stop-bullying.gov.gr). Επίσης, τους συνέστησε να παρακολουθήσουν ταινίες μικρού μήκους που συνδέονται με το θέμα, προκειμένου να αντλήσουν έμπνευση.

Ημέρα 2^η - Σχεδιασμός Υλοποίησης Εκστρατειών Ευαισθητοποίησης

Τη δεύτερη ημέρα, οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες ανάλογα με το μέσο διάδοσης που επέλεξαν για το θέμα τους και δούλεψαν πάνω στον σχεδιασμό της εκστρατείας τους.

Σχηματίστηκαν οι εξής 5 ομάδες

1. Παρενόχληση – Αφίσα (poster)
2. Σημασία της Εκμάθησης Πρώτων Βοηθειών (CPR) – Ανάρτηση στα κοινωνικά δίκτυα (social media post)
3. Κάπνισμα – Δημόσια συζήτηση (debate)
4. Σχολική Βία/Εκφοβισμός – Podcast
5. Κυβερνοεκφοβισμός (Cyberbullying) – Βίντεο

Κάθε ομάδα έλαβε καθοδήγηση από έναν μέντορα με εμπειρία στον αντίστοιχο τομέα. Οι μέντορες προσέφεραν σημαντικές γνώσεις για τη διαμόρφωση της εκστρατείας ευαισθητοποίησης, βοηθώντας τους μαθητές να αναπτύξουν στρατηγικές και να δημιουργήσουν αποτελεσματικά μηνύματα που θα ενισχύσουν την ευαισθητοποίηση και θα κινητοποιήσουν τους συνομηλίκους τους.

Οι Project Managers από την πλευρά του EPLO, παρακολουθούσαν τη διαδικασία όλη την ημέρα, διασφαλίζοντας την ομαλή διεξαγωγή του εργαστηρίου και δίνοντας υποστήριξη στους μαθητές, σύμφωνα με τους στόχους του προγράμματος. Η ατμόσφαιρα ήταν συνεργατική και δημιουργική, με τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά και να συμβάλουν με ιδέες και προτάσεις για τον σχεδιασμό των εκστρατειών τους.

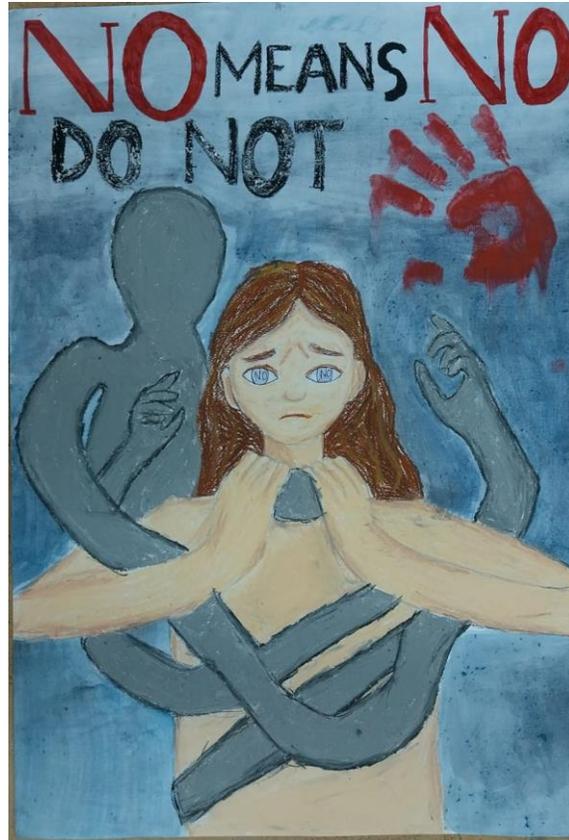
1^η Ομάδα - Θέμα: Παρενόχληση, Μέσο καμπάνιας: Αφίσα (poster)

Η πρώτη ομάδα μαθητών ασχολήθηκε με το ζήτημα της **παρενόχλησης** και επέλεξε ως μέσο διάδοσης της καμπάνιας τους τη **δημιουργία μιας αφίσας (poster)**, η οποία **θα αναρτηθεί σε κεντρικό σημείο των εγκαταστάσεων των Εκπαιδευτηρίων Μαντουλίδη στη Θεσσαλονίκη, προκειμένου να τη δουν όλοι οι μαθητές από το δημοτικό μέχρι και το λύκειο.**

Οι μαθητές επέλεξαν να χρησιμοποιήσουν τη **δύναμη της εικόνας**, ακολουθώντας το αρχαίο κινεζικό ρητό «μια εικόνα ισούται με χίλιες λέξεις», προσπαθώντας να δημιουργήσουν ένα δυνατό και άμεσα κατανοητό μήνυμα για το θέμα της παρενόχλησης. Η μέντορας της ομάδας ήταν η κα **Φωτεινή Βογιατζή**, εικαστικός και καθηγήτρια καλλιτεχνικών του σχολείου, η οποία καθοδήγησε τους μαθητές με εξειδικευμένες συμβουλές για την επιλογή των χρωμάτων, των εικόνων και των συμβολισμών, έτσι ώστε η αφίσα να έχει τον μέγιστο αντίκτυπο και να προκαλεί το ενδιαφέρον και τη σκέψη των θεατών.

Η διαδικασία της δημιουργίας της αφίσας αποτέλεσε για τους μαθητές μια μοναδική ευκαιρία να συνεργαστούν και να εκφράσουν τις ανησυχίες τους για ένα τόσο σημαντικό κοινωνικό ζήτημα μέσω της τέχνης. Αντιμετωπίζοντας το θέμα με δημιουργικό τρόπο, ελπίζουν πως θα ευαισθητοποιήσουν τους συνομηλίκους τους και θα τους ενθαρρύνουν να σκεφτούν τις συνέπειες της παρενόχλησης και να σέβονται το **δικαίωμα** του κάθε ατόμου στην **ελευθερία**, την **ασφάλεια**, την **προστασία από κάθε μορφή βίας**, την **αυτοδιάθεση**.

Στην παρακάτω εικόνα απεικονίζεται το poster που προετοίμασαν οι μαθητές, το οποίο αποτυπώνει με μοναδικό τρόπο την ουσία του μηνύματος που ήθελαν να μεταφέρουν, το οποίο είναι πως **το «όχι» σημαίνει «όχι»**. Η αφίσα απεικονίζει μια κοπέλα που φαίνεται να προσπαθεί να ξεφύγει από την «σκιά της παρενόχλησης» που τυλίγεται γύρω της και την έχει πνίξει, ενώ στο πρόσωπό της αποτυπώνεται η αγωνία και ο φόβος της.

Εικόνα 1: Η αφίσα που δημιούργησαν οι μαθητές για το ζήτημα της παρενόχλησης.

2^η Ομάδα- Θέμα: Σημασία της Εκμάθησης Πρώτων Βοηθειών (CPR), Μέσο καμπάνιας:
Ανάρτηση στα κοινωνικά δίκτυα

Το ζήτημα της **εκμάθησης πρώτων βοηθειών**, και συγκεκριμένα της **Καρδιοπνευμονικής Αναζωογόνησης (CPR)**, αποτέλεσε τον πυρήνα της επόμενης εκστρατείας ευαισθητοποίησης που σχεδιάστηκε από τους μαθητές, στο πλαίσιο της προώθησης θεμελιωδών ευρωπαϊκών αξιών όπως η αλληλεγγύη, ο εθελοντισμός και το αναφαίρετο δικαίωμα κάθε ανθρώπου στην υγεία και τη ζωή.

Αντιλαμβανόμενοι τη δύναμη και τη δυναμική των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, οι μαθητές αποφάσισαν να επικοινωνήσουν το μήνυμά τους μέσα από ένα **σύντομο, στοχευμένο βίντεο (short video post)**, το οποίο θα αναρτηθεί τόσο στα social media των Εκπαιδευτηρίων Μαντουλίδη όσο και στους προσωπικούς τους λογαριασμούς. Τα επίσημα μέσα των Εκπαιδευτηρίων διαθέτουν ήδη σημαντική απήχηση, με 12.000 ακόλουθους στο Facebook, 4.000

στο LinkedIn και 1.056 στο TikTok, προσφέροντας μια ισχυρή πλατφόρμα διάδοσης του μηνύματος σε ευρύ κοινό.

Μέντορας της ομάδας ήταν η κα. **Μαρία Παναγιωτίδου**, Digital Marketer των Εκπαιδευτηρίων Μαντουλίδη, η οποία παρείχε στους μαθητές πολύτιμες γνώσεις και καθοδήγηση στον τομέα της ψηφιακής επικοινωνίας. Κατά τη διάρκεια της συνεργασίας, ανέλυσε βασικές έννοιες του digital marketing, τονίζοντας τη σημασία του σωστού στοχευμένου μηνύματος, της συναισθηματικής απήχησης και της οπτικής ταυτότητας της καμπάνιας. Παράλληλα, εισήγαγε τους μαθητές στις βασικές αρχές των **community guidelines** των κοινωνικών δικτύων, εξηγώντας τι πρέπει να αποφεύγεται και πώς διασφαλίζεται η θετική και αποτελεσματική παρουσία στο διαδίκτυο.

Συγκεκριμένα, οι μαθητές αποφάσισαν να οπτικοποιήσουν δύο ρεαλιστικά περιστατικά, μέσα από τα οποία αναδεικνύεται η σημασία της γνώσης και της άμεσης εφαρμογής της ΚΑΡΠΑ ως μέσου σωτηρίας:

1. **Το πρώτο σενάριο** διαδραματίζεται στον προαύλιο χώρο του σχολείου. Ένας καθηγητής καταρρέει ξαφνικά και ένας μαθητής που έχει εκπαιδευτεί στην ΚΑΡΠΑ αναλαμβάνει δράση: καλεί το ΕΚΑΒ και ξεκινά τις πρώτες βοήθειες. Στο τέλος του βίντεο, ο ίδιος μαθητής μοιράζεται την εμπειρία του, τονίζοντας πόσο καθοριστική αποδείχθηκε η προηγούμενη εκπαίδευσή του και προτρέποντας όλους να μάθουν ΚΑΡΠΑ, γιατί "αυτό μπορεί να συμβεί στον καθένα, οποιαδήποτε στιγμή".
2. **Το δεύτερο σενάριο** λαμβάνει χώρα σε ένα γεμάτο γήπεδο, κατά τη διάρκεια ενός αγώνα. Ένας μαθητής χάνει τις αισθήσεις του μέσα στο πλήθος. Ένας ενήλικας –πιστοποιημένος διασώστης– παρεμβαίνει άμεσα, εφαρμόζει ΚΑΡΠΑ και χρησιμοποιεί απινιδωτή. Στα πλάνα εμφανίζονται συγγενείς του μαθητή και το προσωπικό του ΕΚΑΒ, που αναγνωρίζουν τη σωτήρια σημασία της έγκαιρης παρέμβασης, η οποία του έσωσε τη ζωή.

Μέσα από αυτή τη δράση, οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να αντιληφθούν ότι η γνώση πρώτων βοηθειών αποτελεί πολλά παραπάνω από μια τεχνική δεξιότητα. Για την ακρίβεια είναι ένας τρόπος έκφρασης της αλληλεγγύης και της κοινωνικής υπευθυνότητας και αυτό ακριβώς είναι και το μήνυμα που μπορεί να διαδοθεί όταν συνδυάζεται η γνώση με την ευαισθησία και τα σωστά εργαλεία επικοινωνίας.

3^η Ομάδα - Θέμα: Κάπνισμα, Μέσο καμπάνιας: Δημόσια συζήτηση (debate)

Σειρά είχε η επόμενη εκστρατεία ευαισθητοποίησης, με επίκεντρο ένα από τα πιο διαχρονικά και κρίσιμα ζητήματα δημόσιας υγείας: το **κάπνισμα**. Η ομάδα των μαθητών που ανέλαβε αυτό το

Θέμα αποφάσισε να προσεγγίσει το κοινό μέσα από μια **δημόσια συζήτηση (debate) με τη συμμετοχή μαθητών από άλλο σχολείο**, επιλέγοντας ένα διαδραστικό και δυναμικό μέσο που ενισχύει τον κριτικό στοχασμό, την επιχειρηματολογία και τον επικοινωνιακό διάλογο. Στη δράση αυτή αναμένεται να συμμετάσχουν 35-40 μαθητές, είτε ως ενεργά μέλη του debate είτε ως ακροατήριο, ενισχύοντας τη διάδραση και την εξωστρέφεια της καμπάνιας και δημιουργώντας έναν ανοιχτό χώρο σκέψης και ανταλλαγής απόψεων.

Μέντορας της ομάδας ήταν η κα **Νικολέτα Σιάμπαλη**, φοιτήτρια Νομικής και απόφοιτη των Εκπαιδευτηρίων Μαντουλίδη, με πλούσια εμπειρία σε διαγωνισμούς ρητορικής και προσομοιώσεις θεσμών, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Με τη βοήθειά της, οι μαθητές εξασκήθηκαν σε τεχνικές πειθούς, ανέλυσαν διαφορετικές ρητορικές προσεγγίσεις και έμαθαν πώς να διαχειρίζονται αντιτιθέμενες απόψεις με ευελιξία και σεβασμό.

Η προετοιμασία ξεκίνησε με μια διαδικασία **δημιουργικού brainstorming**, όπου οι μαθητές κατέγραψαν τα **υπέρ** και τα **κατά** του καπνίσματος, εξετάζοντας το φαινόμενο από πολλές οπτικές: υγειονομική, κοινωνική, ψυχολογική και νομική. Τα επιχειρήματα αποτυπώθηκαν σε ένα μεγάλο χαρτόνι, το οποίο λειτούργησε ως οδηγός και πηγή έμπνευσης καθ' όλη τη διάρκεια της προετοιμασίας, όπως φαίνεται και στην παρακάτω εικόνα.

4^η Ομάδα- Θέμα: Σχολική Βία/Εκφοβισμός, Μέσο καμπάνιας: Podcast

Η επόμενη ομάδα ανέλαβε να σχεδιάσει την εκστρατεία ευαισθητοποίησής της για το ζήτημα της **σχολικής βίας** και του **σχολικού εκφοβισμού** μέσα από ένα **podcast** — ένα δυναμικά αναπτυσσόμενο μέσο που επιτρέπει στους ακροατές να συνδεθούν με το περιεχόμενο με τον δικό τους ρυθμό, όποτε και όπου το επιθυμούν.

Μέντοράς τους ήταν η κα **Αφροδίτη Κεραμέως**, Δικηγόρος και ενεργή podcaster, καθώς και συνεργάτες της, με εμπειρία στην παραγωγή ψηφιακού περιεχομένου και παρουσίαση τέτοιων εκπομπών. Η κα Κεραμέως, η οποία συνεργάζεται με τη Λέσχη Κινηματογράφου των Εκπαιδευτηρίων Μαντουλίδη στο πλαίσιο συμμετοχών σε φεστιβάλ κινηματογράφου, μοιράστηκε με τους μαθητές πολύτιμες γνώσεις για τη δημιουργία ενός επιτυχημένου podcast.

Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου, οι μέντορες εξήγησαν στους μαθητές **τη φιλοσοφία και τη δομή των podcasts**, παρουσίασαν τα βασικά στάδια παραγωγής – από την ιδέα και το σενάριο, έως την ηχογράφηση και την επεξεργασία – και τους έδειξαν τον απαραίτητο εξοπλισμό. Το ενδιαφέρον των μαθητών ήταν άμεσο και έντονο: ενθουσιάστηκαν τόσο με το δημιουργικό κομμάτι όσο και με τον τεχνικό εξοπλισμό και έκαναν πολλές ερωτήσεις γύρω από τη διαδικασία, τη ροή, τις πλατφόρμες διανομής και τις δυνατότητες διάδοσης της εκπομπής τους.

Ακολούθησε μια δημιουργική φάση ανταλλαγής ιδεών και απόψεων, όπου οι μαθητές πρότειναν τη συμμετοχή ενός ειδικού – ψυχολόγου ή κοινωνικού λειτουργού, ως καλεσμένου στο podcast, ώστε να αναλύσει το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού, τα βαθύτερα αίτια, τις κοινωνικές του επιπτώσεις αλλά και πρακτικούς τρόπους πρόληψης και παρέμβασης. Στόχος τους είναι η δημιουργία μιας εκπομπής που όχι μόνο θα ενημερώνει, αλλά θα ευαισθητοποιεί και θα εμπνέει τους ακροατές, δίνοντας φωνή σε όσα παιδιά μπορεί να βιώνουν αυτή τη μορφή βίας.

Η εκπομπή αναμένεται να αναρτηθεί στις **επίσημες ψηφιακές πλατφόρμες των Εκπαιδευτηρίων Μαντουλίδη** (ιστοσελίδα, YouTube και κοινωνικά δίκτυα), με στόχο να φτάσει σε όσο το δυνατόν περισσότερους μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς. Δεδομένου του μεγάλου ενδιαφέροντος για το θέμα και της ευρείας απήχησης των σχολικών εκστρατειών, η εκπομπή αναμένεται να συγκεντρώσει μεγάλο αριθμό ακροατών - ενδεικτικά το κανάλι των Εκπαιδευτηρίων Μαντουλίδη έχει 1350 εγγεγραμμένους χρήστες.

Μέσα από τη δημιουργία του podcast, οι μαθητές στοχεύουν να καλλιεργήσουν την ευαισθητοποίηση και την ενσυναίσθηση των συνομηθών τους, όπου καμία φωνή δεν αγνοείται και όπου η κατανόηση και η αποδοχή λειτουργούν ως θεμέλια μιας πιο δίκαιης και συμπεριληπτικής σχολικής κοινότητας.

5^η Ομάδα- Θέμα: Κυβερνοεκφοβισμός (Cyberbullying), Μέσο καμπάνιας: Video

Η επόμενη ομάδα ασχολήθηκε με το ιδιαίτερα επίκαιρο και ανησυχητικό φαινόμενο του **κυβερνοεκφοβισμού (cyberbullying)**, δηλαδή του εκφοβισμού που πραγματοποιείται μέσω του διαδικτύου και ηλεκτρονικών μέσων, όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα μηνύματα ή τα emails. Αναγνωρίζοντας τη σοβαρότητα του φαινομένου και τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει στην ψυχολογία και την καθημερινότητα των νέων, οι μαθητές αποφάσισαν να σχεδιάσουν την **εκστρατεία ευαισθητοποίησής τους μέσω της δημιουργίας ενός σύντομου φιλμ μικρού μήκους (video)**.

Για την υλοποίηση της ιδέας αυτής, η ομάδα συνεργάστηκε με τον **κο Δημήτριο Χατζάκη**, Φιλολόγο και Υπεύθυνο της Λέσχης Κινηματογράφου των Εκπαιδευτηρίων Μαντουλίδη, τον **κο Γιώργο Μιχαηλίδη**, απόφοιτο των Εκπαιδευτηρίων και ενεργό μέλος της Λέσχης Κινηματογράφου, καθώς και με τον **κο Βασίλη Ιατρούδη**, δημοσιογράφο.

Ο κος Χατζάκης συντόνισε τη συζήτηση κάνοντας μια εισαγωγή για τη **δύναμη της εικόνας και του κινηματογράφου ως μέσο ευαισθητοποίησης και έκφρασης**, επισημαίνοντας πως το οπτικοακουστικό υλικό μπορεί να προκαλέσει ισχυρά συναισθήματα και να μεταφέρει μηνύματα με άμεσο τρόπο.

Στη συνέχεια, ο κος Μιχαηλίδης συμμετείχε μέσω διαδικτυακής σύνδεσης, προσφέροντας πολύτιμες **τεχνικές γνώσεις** στους μαθητές. Ανέλυσε βασικές έννοιες όπως η επιλογή του φακού, η γωνία λήψης, ο φωτισμός, η σημασία του μοντάζ. Με απλό και κατανοητό τρόπο, εξήγησε πώς κάθε τεχνική επιλογή μπορεί να ενισχύσει ή να υπονομεύσει το μήνυμα που θέλουν να περάσουν.

Έπειτα, τον λόγο πήρε ο κος Ιατρούδης. Η ομιλία του δημοσιογράφου με θέμα **τον ρόλο του βίντεο στη δημοσιογραφία του σήμερα**, κινήθηκε γύρω από τρεις βασικούς άξονες:

- α) την αποδόμηση των παραδοσιακών μέσων και την ανάδυση νέων μορφών δημοσιογραφίας,
- β) την πρόκληση της παραπληροφόρησης στα ψηφιακά μέσα,
- γ) τις προκλήσεις από την ραγδαία εξάπλωση της τεχνητής νοημοσύνης στην παγκόσμια ενημέρωση.

Μέσα από τη συζήτηση, οι μαθητές ήρθαν σε επαφή με έννοιες και προβληματισμούς που σχετίζονται με τον **ειδησεογραφικό τους γραμματισμό (media literacy)**, αποκτώντας πολύτιμα εφόδια για να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν τους κινδύνους της ψηφιακής εποχής, όπως είναι η διασπορά ψευδών ειδήσεων και η εξάπλωση των *deepfakes*, που αλλοιώνουν την αλήθεια και επηρεάζουν την κοινή γνώμη. Τα **deepfakes** (από τις λέξεις deep learning και fake) είναι ψεύτικα βίντεο, εικόνες ή ηχητικά ντοκουμέντα που έχουν δημιουργηθεί με τη βοήθεια τεχνητής

νοημοσύνης και μπορούν να παρουσιάζουν πραγματικούς ανθρώπους να λένε ή να κάνουν πράγματα που στην πραγματικότητα ποτέ δεν ειπώθηκαν ή έγιναν. Χρησιμοποιούνται ορισμένες φορές στον κινηματογράφο, αλλά **μπορεί να γίνουν επικίνδυνα εργαλεία παραπληροφόρησης ή εκφοβισμού**, όταν χρησιμοποιούνται για να εξαπατήσουν ή να βλάψουν κάποιον.

Μέσα από αυτή την έμπνευση, η ομάδα των μαθητών που ασχολείται με το φαινόμενο του cyberbullying αποφάσισε τη **δημιουργία ενός βίντεο ευαισθητοποίησης**, που θα εστιάζει σε ένα σενάριο άκρως ρεαλιστικό και επίκαιρο: **τη δημιουργία ενός deepfake βίντεο από έναν μαθητή, εις βάρος ενός συμμαθητή του**. Το ψευδές βίντεο εξαπλώνεται στο σχολικό περιβάλλον, δημιουργώντας κοινωνικό αποκλεισμό και ψυχολογική πίεση, μέχρι να αποκαλυφθεί η αλήθεια.

Η ταινία μικρού μήκους θα προβληθεί στα **μέσα κοινωνικής δικτύωσης και την ιστοσελίδα των Εκπαιδευτηρίων Μαντουλίδη**, με στόχο να ευαισθητοποιήσει μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς γύρω από το φαινόμενο του cyberbullying. Μέσα από ένα δυνατό αφήγημα, οι μαθητές φιλοδοξούν να προβληματίσουν τους συνομιλήκους τους σχετικά με τα όρια της τεχνολογίας και την ηθική χρήση της, τις επιπτώσεις της στον ψυχισμό των νέων αλλά ταυτόχρονα να συμβάλει όσο γίνεται στη διαμόρφωση ενός ψηφιακά εγγράμματου και συνειδητοποιημένου πολίτη.

